

Ekonomski i društveni život

Srbija se obavezuje u pogledu ekonomskih i društvenih aktivnosti na teritoriji čitave države da se suprostavi praksi čija je svrha da se obeshrabri upotreba bosanskog jezika u vezi sa ekonomskim ili društvenim aktivnostima:

- Da eliminiše iz zakonodavstva sve odredbe koje zabranjuju ili ograničavaju, bez dovoljno opravdanih razloga, upotrebu bosanskog jezika;
- Da zabrane uključivanje u interne pravne akte kompanija i u privatne dokumente bilo kakvih odredaba koje bi onemogućavale ili ograničavale upotrebu bosanskog jezika;
- Da olakša ili ohrabri upotrebu bosanskog jezika posebno u ugovorima o zapošljavanju ili u tehničkim dokumentima, kao što su uputstva za upotrebu određenih proizvoda i instalacija.

Što se tiče ekonomskih i društvenih aktivnosti, Srbija preuzima obavezu da, u onom obimu u kome su vlasti nadležne, na teritoriji na kojoj je bosanski jezik u upotrebi i u mjeri u kojoj je to moguće:

- Da uključi u finansijske i bankarske odredbe pravila u skladu sa komercijalnom praksom prilikom korišćenja različitih sredstava plaćanja (čekovi i dr.) ili drugih finansijskih dokumenata;
- Da u ekonomskom i društvenom sektoru pod državnom kontrolom (javni sektor) organizuje aktivnosti da unaprijedi upotrebu bosanskog jezika;
- Da obezbijedi pogodnosti socijalnog osiguranja, kao što su bolnice domovi za smještaj starih lica i slično, omogućiti tretman na bosanskom jeziku onim osobama koje koriste taj jezik;
- Da obezbijedi da sva važna upozorenja vezana za sigurnost i bezbjednost budu istaknuta na bosanskom jeziku;
- Da uredi da sve informacije koje pružaju nadležne javne vlasti, a koje se tiču prava potrošača, budu dostupne na bosanskom jeziku.

Prekogranična saradnja

Srbija se obavezuje:

- da primjeni postojeće bilateralne i multilateralne sporazume koji je povezuju sa državama u kojima se koristi bosanski jezik u identičnoj ili sličnoj formi, ili ako je neophodno, da traži da se takvi sporazumi zaključe, sa ciljem da se unaprijede kontakti između korisnika bosanskog jezika na području kulture, obrazovanja, informisanja, stručnog obrazovanja i doškolovanja;
- da olakša prekograničnu saradnju u korist bosanskog jezika naročito između regionalnih i lokalnih vlasti na čijim se teritorijama koristi bosanski jezik u istom ili sličnom obliku.

Izvor informacija:

„Jezični vodič bosanski jezik u Srbiji“

Evropska povelja o regionalnim ili manjinskim jezicima

www.coe.int/minlang

Pravna lica koja su u skladu sa zakonom osnovana u Republici Srbiji mogu skretati pažnju Savjetu Evrope na pitanja koja se tiču primjene odredaba Evropske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima koje je preuzela Republika Srbija:

www.coe.int/minlang

Fizička lica - korisnici bosanskog jezika mogu pitanja i probleme u vezi sa primjenom službene upotrebe bosanskog jezika i pisma upućivati Bošnjačkom nacionalnom vijeću:

Bošnjačko nacionalno vijeće
Resor za službenu upotrebu bosanskog jezika i pisma

www.bnv.org.rs
glavni.ured@bnv.org.rs
Novi Pazar, 28. novembra bb

Bošnjačko nacionalno vijeće
Bosniac National Council

Vladavina prava - pravo na službenu upotrebu bosanskog jezika i pisma

Evropska povelja o regionalnim i manjinskim
jezicima – jezički vodič za bosanski jezik

Novi Pazar
februar 2017. godine

Jezički vodič za bosanski jezik u Republici Srbiji

Upravne vlasti i javne službe

U okviru teritorijalne organizacije državne uprave u oblastima u kojima je broj stalno nastanjenih lica koja se služe bosanskim jezikom opravdava mjere koje se navode u tekstu u skladu sa realnim stanjem tog jezika Srbija je preuzela obavezu:

- da osigura da korisnici bosanskog jezika mogu podnositi usmene ili pisane zahtjeve na tom jeziku;
- da osigura da korisnici bosanskog jezika mogu punovažno da podnose dokumenta na tom jeziku;
- da dopusti tijelima državne uprave da sastavljaju dokumenta na bosanskom jeziku;

Po pitanju lokalnih i regionalnih vlasti na čijoj teritoriji određeni broj stanovnika koristi bosanski jezik a da je taj broj takav da opravdava dole pomenute mjere, države članice preuzimaju obavezu da odobre ili ohrabre:

- korisnike bosanskog jezika da podnose usmene i pisane predstave na tom jeziku
- objavljivanje zvaničnih dokumenata regionalnih vlasti na bosanskom jeziku
- objavljivanje zvaničnih dokumenata lokalnih vlasti na bosanskom jeziku
- upotrebu ili prihvatanje ako je potrebno zajedno s nazivom na službenom jeziku, tradicionalnih i ispravnih oblika imena mjesta na bosanskom jeziku.

Što se tiče javnih službi koje obezbjeđuju upravne vlasti ili lica koja djeluju u njihovo ime, (npr. snabdijevanje električnom energijom, vodom i plinom, usluge odvoza smeća, javni prijevoz, izdavanje ličnih isprava, telefonske usluge, groblja, sportski objekti i objekti za zabavu i sl.)

Srbija se obavezuje da na teritorijama na kojima se koristi bosanski jezik, te u skladu sa stanjem tog jezika i mogućnosti:

- da dozvoli korisnicima bosanskog jezika da podnose zahtjeve na bosanskom jeziku kako bi se obezbijedila mogućnost korišćenja bosanskog jezika u odnosima sa upravnim vlastima i javnim službama
- Srbija se obavezuje da poduzme sljedeće mjere:
 - udovoljavanje u najvećoj mjeri zahtjevima službenika koji poznaju bosanski jezik da budu angažovani na teritoriji na kojima se bosanski jezik koristi.

Srbija se obavezuje da dopusti upotrebu ili usvajanje prezimena na bosanskom jeziku na zahtjev zainteresiranih lica.

Sudska vlast

Srbija se obavezuje u pogledu teritorijalne organizacije državne uprave, u oblastima u kojima broj stalno nastanjenih lica koja koriste bosanski jezik opravdava mjere navedene u tekstu koji slijedi prema stanju tog jezika, te pod uslovom da upotreba te pogodnosti koju daje ovaj član Povelje sudija ne smatra kao prepreku za sprovođenje sudskog postupka.

U krivičnom postupku:

- Garantuje optuženom pravo na upotrebu bosanskog jezika
- Omogućava da zahtjev i dokazi bez obzira da li su u pisanoj ili usmenoj formi, ne budu odbačeni samo zato što su sastavljeni na bosanskom jeziku;
- Pomoć tumača i prevođenje koji ne bi izazvali nikakve dodatne troškove zainteresovanim licima.

U građanskom postupku:

- Dopusti svaki put kada stranka treba lično da se pojavi pred sudom da može da koristi bosanski jezik bez dodatnih troškova, te ako je potrebno uz pomoć tumača i prevođenja.

U postupcima pred sudovima koji vode upravni postupak:

- Da dopusti svaki put kada stranka treba da se lično pojavi pred sudom da koristi bosanski jezik bez dodatnih troškova ako je potrebno uz pomoć tumača i prevođenja;
- Da poduzme korake s ciljem da primjena ovih odredaba u podnošenju zahtjeva i dokaznih sredstava na bosanskom jeziku u građanskom postupku pred sudovima koji rješavaju u upravnom postupku gdje svako neophodno korišćenje prevodilaca i prijevoda ne zahtijeva dodatne troškove zainteresovanim licima.

Prekogranična saradnja

Srbija se obavezuje:

- Da ne dovodi u pitanje valjanost pravnih dokumenata izdatih na teritoriji Republike Srbije samo iz razloga što su sastavljeni na bosanskom jeziku;
- Da ne dovodi u pitanje valjanost između stranaka pravnih dokumenata donijetih na teritoriji Republike Srbije samo zbog toga što su načinjeni na bosanskom ili da osigura da se oni mogu upotrebljavati protiv zainteresovanih trećih lica koja inače ne koriste ovaj jezik, pod uslovom da su upoznati sa sadržajem ovih dokumenata od strane osoba koje se na njega pozivaju;
- Da ne dovodi u pitanje valjanost pravnih dokumenata donijetih između stranaka na teritoriji Srbije samo zbog toga što su oni sastavljeni na bosanskom jeziku.

Srbija se obavezuje učiniti dostupnim na bosanskom jeziku najvažnije zakonodavne tekstove te one tekstove koji se posebno tiču lica koja koriste ovaj jezik, ukoliko oni nisu na drugi način osigurani.